

Onderzoeksopzet

*Positie & rol dierenarts en kwaliteitsborging diergeneeskundige beroepsuitoefening
Versie 24-06-2021*

1. Achtergrond & aanleiding

De dierenarts is een vrij beroep wat betekent dat deze op basis van haar specialisme [wettelijke mandaat](#) een intellectuele dienst verleent, die niet door een ander [mag worden](#) verricht kan worden. Met haar kennis dient de dierenarts de klant en tegelijk het publieke belang, doordat deze een bijdrage levert aan het borgen van publieke waarden zoals dierenwelzijn, diergezondheid, voedselveiligheid en volksgezondheid. Het is van maatschappelijk belang dat de dierenarts deze rol op een sterke en onafhankelijke wijze kan vervullen, zodat een goede afweging gemaakt kan worden tussen de private en publieke belangen.

In de afgelopen jaren hebben zich ontwikkelingen voorgedaan binnen het veterinaire veld die van invloed zijn op de rol en positie van de dierenarts. Het werk is in complexiteit toegenomen. Binnen de praktijk heeft de dierenarts te maken met een veranderende verhouding met de klant. Vanuit de samenleving en overheid is het verwachtingspatroon over de rol die de dierenarts inneemt aan verandering onderhevig. Daarnaast hebben sinds enkele jaren praktijkketens hun intrede gedaan binnen het veld, heeft zich een tweede beroepsorganisatie opgericht en worden er gesprekken gevoerd binnen de beroepsgroep over de vraag op welke manier de rollen en verantwoordelijkheden binnen het veterinaire veld belegd moeten worden.

Naar aanleiding van deze ontwikkelingen en het veranderende karakter van de werkzaamheden & context waarin de dierenarts werkzaam is, is de behoefte ontstaan bij het ministerie van LNV om een analyse te laten uitvoeren naar de manier waarop het veld is gestructureerd en de kwaliteit van de diergeneeskundige beroepsuitoefening binnen dit veld wordt geborgd. Deze behoefte wordt gedeeld met meerdere partijen uit het veterinaire veld, waaronder de beroepsorganisaties en de Faculteit Diergeneeskunde. In het KSF-dierenartsen rapport wordt een aanbeveling gedaan die hier tevens op aansluit. In het rapport wordt aanbevolen om "vanwege de toegenomen complexiteit van het afwegen van verschillende belangen met bijbehorende ethische vraagstukken, de huidige invulling van de professionele rol en positie van de dierenarts te evalueren tegen het licht van de gewenste professionele rol en positie van de dierenarts."

Vanuit maatschappelijk oogpunt is het van belang om te analyseren wat het effect van deze ontwikkelingen zijn op de diergeneeskundige beroepsuitoefening en het vermogen van de dierenarts om diens werk op onafhankelijke wijze en met geborgde kwaliteit te verrichten. Daarbij is het van belang om de huidige publieke en private regulering van de diergeneeskundige beroepsuitoefening te evalueren, te analyseren hoe de kwaliteit van de diergeneeskundige beroepsuitoefening in Nederland nu geborgd is, of deze borging kan worden verbeterd en hoe de rol en positie van de dierenarts verder kan worden versterkt.

De uitkomsten van dit onderzoek dienen als onafhankelijke inbreng voor LNV en de partijen uit veterinaire veld om het gesprek met elkaar te voeren over de toekomst van dit veld, de borging van de kwaliteit van de diergeneeskundige beroepsuitoefening, de rollen, posities en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen en eventuele stappen die genomen kunnen worden ter verbetering hiervan.

2. Wat is het doel?

- De kwaliteitsborging van de diergeneeskundige beroepsuitoefening in Nederland evalueren
- De rol en positie van de dierenarts analyseren
- Adviseren hoe de kwaliteitsborging in Nederland toekomstgericht kan worden versterkt
- Adviseren hoe de rol en positie van de dierenarts toekomstgericht kan worden versterkt

- Definitie 'rol': het gedrag, handelen en de attitude die de individuele dierenarts inneemt ten opzichte van zijn/haar omgeving.
- Definitie 'positie': de plaats die de beroepsgroep inneemt binnen de maatschappij in relatie tot andere stakeholders.
- Definitie 'kwaliteit': het geheel van eigenschappen en kenmerken van een product of dienst dat van belang is voor het voldoen aan vastgestelde of vanzelfsprekende behoeften.
 - FVE: "Degree to which a set of inherent characteristics fulfils requirements."
- Definitie 'kwaliteitsborging': Een stelsel van geplande en systematische activiteiten die gezamenlijk bewijs, vertrouwen en zekerheid verschaffen dat de werkzaamheden voldoen en blijven voldoen aan gestelde kwaliteitseisen. Dit stelsel bevat zowel publieke als private activiteiten. Voorbeelden van het publieke elementen zijn wet- & regelgeving gericht op beroepskwalificaties, opleiding en tuchtrecht. Voorbeelden van private elementen zijn veterinaire richtlijnen, nascholing en intervisie.

3. Onderzoeksvraag

Gezien de toegenomen complexiteit van het afwegen van verschillende belangen met bijbehorende ethische vraagstukken, behoeft de professionele rol en positie van de dierenarts en het stelsel van de kwaliteitsborging van de diergeneeskundige beroepsuitoefening aanpassing of versterking?

Deelvragen:

Rol & positie dierenarts:

- Welke ontwikkelingen en trends van de afgelopen jaren zijn van invloed geweest op rol en positie van de dierenarts en welk effect hebben deze gehad?
- Welke trends zijn voor de komende 10 jaar relevant voor de professionele rol en positie van de dierenarts?
- Op welke wijze kan de positie en rol van de dierenarts verder worden versterkt?

Kwaliteitsborging:

- Op welke manier is het stelsel van de kwaliteitsborging van de diergeneeskundige beroepsuitoefening publiek en privaats gereguleerd?
- Welke ontwikkelingen en trends van de afgelopen jaren zijn van invloed geweest op het stelsel van de kwaliteitsborging van de diergeneeskundige beroepsuitoefening en welk effect hebben deze gehad?
- Welke trends zijn voor de komende 10 jaar relevant voor het stelsel van de kwaliteitsborging van de diergeneeskundige beroepsuitoefening?
- Is het huidige stelsel van de kwaliteitsborging van de diergeneeskundige beroepsuitoefening voldoende om de publieke belangen diergezondheid, dierenwelzijn, voedselveiligheid en volksgezondheid in de toekomst te blijven borgen?
- Wat zijn op hoofdlijnen de relevante verschillen tussen het stelsel van de kwaliteitsborging van de diergeneeskundige beroepsuitoefening in enerzijds het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Zweden en Denemarken en anderzijds Nederland?
- Wat zijn op hoofdlijnen de relevante verschillen tussen het stelsel van de kwaliteitsborging van enerzijds vergelijkbare beroepsgroepen zoals de tandartsen en anderzijds de dierenartsen?
- Op welke wijze kan het stelsel van de kwaliteitsborging verder worden versterkt?

4. Kaders / richting van externe analyse

In dit onderzoek moeten de volgende elementen worden meegenomen:

- De rol & positie van de dierenarts in Nederland;
- Publiek beleid en wetgeving gericht op de kwaliteitsborging van de diergeneeskundige beroepsuitoefening;
- Private regulering en activiteiten gericht op de kwaliteitsborging van de diergeneeskundige beroepsuitoefening;

Met opmerkingen [HdG1]: Bij wettelijk en bovenwettelijk speelt ook de <https://www.acm.nl/sites/default/files/document/s/leidraad-samenwerking-tussen-concurrenten.pdf> waarin voor branche organisaties verwoordt de mogelijkheden maar ook nadrukkelijke de beperkingen. Wat betreft definities maakt de leidraad onderscheid in erkenningsregelingen (randnummer 37) certificeringsregeling (randnummer 38) en kwaliteitseisen. Ook liggen er ACM uitspraken waar het zaak ervan te leren om naar de toekomst niet in valkuilen te trappen: https://www.acm.nl/sites/default/files/old_publication/bijlagen/12265_besluit%20inzake%201-op-1%20relatie%20dierenartsveehouder%200256.pdf. Van belang in de uitspraak is randnummer 106 m.b.t. CKRD, waarbij KNMvD dierenartsen overigens niet laat controleren op het naleven van commitment aan de KNMvD-richtlijnen en geen gevolg heeft gegeven aan de toezegging zoals is verwoord in de Kamerbrief van 25 november 2011.

206. Wat betreft het centraal kwaliteitsregister dierenartsen (hierna: CKRD) wordt geoordeeld dat dit pas tot marktscherming c.q. uitsluiting zou kunnen leiden wanneer de naam een factor van belang is. Dit is evenwel niet het geval. Het CKRD is reeds door de KNMvD opgezet en de naam ervan is niet verpikt. Per 1 oktober 2013 zijn 71 in de landbouwhuisklinieksector praktiserende dierenartsen ingeschreven en de KNMvD verwacht dat per ultimo 2013 dat er 140 à 150 zullen zijn. Gegeven het totaal aantal dierenartsen werkzaam in de landbouwhuisklinieksector (1.000 à 1.500) ligt het aandeel deelnemers aan het CKRD onder of op de 10%. Er kan vreemd worden geacht dat er onder deze omstandigheden geen mededingingsbeperkende effecten uitgaan van het CKRD. Mocht evenwel in de toekomst het aandeel deelnemers op of boven de 20% uitkomen, dan dient een hernieuwde beoordeling, self-assessment daaronder mede begrepen, plaats te vinden. Onder andere verdienen dan, gelet op de aan erkenningsregelingen gestelde voorwaarden¹⁰⁰, aandacht de voorwaarde openheid en/of objectiviteit vanwege de hoogte van de jaarlijkse schrijfgelden en andere kosten daaronder de 25 richtlijnen, de voorwaarde openheid vanwege het (slechte) accepteren van andere systemen met gelijkwaardige waarborgen¹⁰¹ en de voorwaarde openheid en/of non-discriminerend vanwege het – uit het CKRD voortvloeiende – onderscheid tussen KNMvD-leden en niet-leden¹⁰². Wanneer daaraan zou worden overgegaan tot een koppeling tussen het CKRD en het register 'geborgde dierenarts' dan dient hetgeen voor dat register overwogen is ten aanzien van de aan erkenningsregelingen gestelde voorwaarden, eveneens bij een hernieuwde beoordeling te worden betrokken.

¹⁰⁰ Zie randnummers 88 en 94 "Richtlijnen samenwerking ondernemingen", 7 april 2005 (Stcrt. 2005,67) zoals gewijzigd op 8 april 2008 (Stcrt. 2008,77) en 28 maart 2013 (Stcrt. 2013,868).

¹⁰¹ Zie rechtspraak 137 in het arrest d.d. 22 oktober 1997 van het Gerecht van Eerste Aanleg in de gevoegde zaken T-213/95 en T-18/96, SOCFIN.

¹⁰² Zie in verband met het onderscheid ten aanzien van de kosten rechtspraak 145 in het arrest d.d. 22 oktober 1997 van het Gerecht van Eerste Aanleg in de gevoegde zaken T-213/95 en T-18/96, SOCFIN.

- Rol en positie van de beroepsorganisaties en de ontwikkelingen van afgelopen 10 jaar in het kader van de kwaliteitsborging van de diergeneeskundige beroepsuitoefening en de veranderende rol en positie van de dierenarts;
- Rol en positie van de praktijkketens in Nederland en de ontwikkelingen van afgelopen 10 jaar in het kader van de kwaliteitsborging van de diergeneeskundige beroepsuitoefening en de veranderende rol en positie van de dierenarts;
- Een beeld schetsen van de situatie in het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Zweden met betrekking tot de manier waarop zij invulling geven aan de kwaliteitsborging van de diergeneeskundige beroepsuitoefening;
- Een beeld schetsen van de situatie binnen andere vergelijkbare beroepen zoals de tandartsen met betrekking tot de manier waarop zij invulling geven aan de kwaliteitsborging van de humane geneeskundige beroepsuitoefening.

5. Waarom een externe onderzoek?

Dit onderzoek wordt uitgevoerd door een extern adviesbureau. Op deze manier is het mogelijk om een onafhankelijk en objectief oordeel te laten vellen over de Nederlandse situatie is. Het onderzoek wordt uitgevoerd door een partij die geen banden heeft met het ministerie of veterinaire organisaties en ook geen belang heeft bij een bepaalde uitkomst.

6. Wanneer is het geslaagd?

Het onderzoek is geslaagd wanneer de onderzoeksdoelen worden behaald, het een constructieve bijdrage levert aan de dialoog van LNV en de verschillende veterinaire stakeholders en daarop praktische uitvoering wordt gegeven aan één of meerdere aanbevelingen die verbetering brengen aan de kwaliteitsborging, de rol & positie van de dierenarts en de structurering van het veterinaire veld.

7. Rollen stakeholders t.o.v. het onderzoek

- LNV is de opdrachtgever. Alle stakeholders worden benaderd om plaats te nemen in de klankbordgroep (zie volgende pagina). Dit onderzoek heeft betrekking op het hele veterinaire veld. Het is om die reden van belang die partijen uit het veld te betrekken. Daarnaast worden dezelfde partijen benaderd om deel te nemen aan de dialoog die volgt op het onderzoek.
- De partijen uit het veld zijn onderdeel van datgene dat onderzocht wordt. De stakeholders nemen plaats in de klankbordgroep en creëren op die manier voldoende afstand van het onderzoek om de onafhankelijkheid van de resultaten te borgen. De Faculteit Diergeneeskunde, de KNMvD en CPD worden gevraagd aan de voorkant mee te denken over de opzet van het onderzoek. De mogelijkheid wordt echter niet gecreëerd om plaats te nemen in een stuurgroep.
- De rol van LNV en haar beleid is ook onderdeel van het onderzoek. In overleg met de belangenorganisaties is besloten dat LNV desalniettemin als publieke belangenbehartiger en financierder de rol van opdrachtgever op zich kan nemen.

8. Tijdlijn:

- Juli- aug: meervoudige aanbesteding opstellen, onderzoeksaanvraag uitzetten & offertes worden opgesteld.
- Sept 21 – jan 22: looptijd onderzoek.
- Januari 2022: oplevering rapport.
- Q1 2022: publicatie rapport & appreciatie naar de Tweede Kamer.

9. Klankbordgroep

- KNMvD
- CPD
- Faculteit Diergeneeskunde
- Praktijkketens: Anicura, Evidensia, CVS
- Inkoopgroepen: VetFamily, VIG (Veterinaire inkoopgroep)
- Coöperatie: Dactari
- SGD
- Stichting Paard
- NVWA
- FVE
- Vedias
- Caring Vets

Misschien:

- RDA
- SDa (afhankelijk van de positie van de WVAB)